

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Christin
Gimberger

Sammanträdesdatum
2025-12-09

FöredragningsPM
Dnr: 25RS9208

Organ
Regionstyrelsen

Strategisk inriktning för storregional planering i östra Mellansverige

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att anta Strategisk inriktning för storregional planering i östra Mellansverige som en utgångspunkt för det regionala utvecklingsuppdraget och det storregionala utvecklingsarbetet (daterad 2025-08-19).

Sammanfattning

Strategisk inriktning för storregional planering i östra Mellansverige har tagits fram gemensamt av de sju länen Gävleborg, Uppsala, Västmanland, Stockholm, Södermanland, Östergötland och Örebro har, i samverkan med Mälardalsrådet. Syftet är att stärka den storregionala samordningen genom att samla regionerna kring en gemensam målbild och strategiska vägval. Den strategiska inriktningen ger ökad samsyn och underlättar samverkan för utveckla en robust och sammanhållen storregion. Den strategiska inriktningen konkretiseras i ett gemensamt övergripande mål: Ett sammankopplat östra Mellansverige med stark konkurrenskraft och goda möjligheter att bo, verka och leva. Målet omsätts i fem fokusområden.

Den strategiska inriktningen är en revidering av den gemensamma rapporten Samverkan och planering i östra Mellansverige (ÖMS 2050), som togs fram 2018.

Ärendebeskrivning

De regionalt utvecklingsansvariga i de sju länen Gävleborg, Uppsala, Västmanland, Stockholm, Södermanland, Östergötland och Örebro har, i samverkan med Mälardalsrådet, tagit fram en gemensam strategisk inriktning för den storregionala planeringen i östra Mellansverige. Syftet med inriktningen

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Christin
Gimberger

Sammanträdesdatum
2025-12-09

FöredragningsPM
Dnr: 25RS9208

är att stärka den storregionala samordningen och stärka utvecklingen av den funktionella geografin genom att samla regionerna kring en gemensam målbild och strategiska vägval. Det skapar bättre förutsättningar för att möta gemensamma utmaningar och ta tillvara storregionens möjligheter med utgångspunkt i det territoriella ansvaret.

I östra Mellansverige finns idag sju olika regionala utvecklingsstrategier eller utvecklingsplaner. En gemensam strategisk inriktning bidrar till ökad samsyn, vilket underlättar samverkan mellan länen och med nationella och europeiska aktörer. Med gemensam strategi, långsiktig samhällsplanering och integrerade lösningar för transport, boende, utbildning och arbete kan regionen utvecklas till en sammanhållen och robust storregion.

Den strategiska inriktningen är en revidering av den gemensamma rapporten Samverkan och planering i östra Mellansverige (ÖMS 2050). ÖMS 2050 togs fram 2018 och har fungerat som utgångspunkt för den fördjupade samverkan mellan de sju regionerna och Mälardalsrådet inom Samverkan östra Mellansverige (ÖMS-samverkan).

Den strategiska inriktningen är ett viktigt planeringsunderlag för samtliga regioner i storregionala samarbeten som syftar till att stärka sammankopplingen i östra Mellansverige. Inriktningen ska också fungera som underlag till varje regions utvecklingsstrategi, regionala utvecklingsplan, rumsliga strategier eller motsvarande. På så vis ger den stöd i planeringsprocesser inom regional utveckling som omfattar rumslig planering. Den fungerar som grund för de gemensamma projekt och insatser som regionerna och Mälardalsrådet genomför inom ramen för Samverkan östra Mellansverige.

Under framtagandet av den strategiska inriktningen har ett utkast till övergripande mål och gemensamma prioriteringar diskuterats på ett politiskt möte i oktober 2024 då presidierna från respektive regions ansvarig nämnd samt representant för Mälardalsrådets styrelse deltog. Resultaten från denna diskussion har beaktats i det slutliga förslaget.

Målet är att skapa ett sammankopplat och mer integrerat östra Mellansverige

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Christin
Gimberger

Sammanträdesdatum
2025-12-09

FöredragningsPM
Dnr: 25RS9208

med stark konkurrenskraft, social hållbarhet och ekologisk balans. Planeringen ska ta hänsyn till klimatanpassning, krisberedskap och resurseffektivitet. Arbetet med att stärka integreringen och öka tillgängligheten för östra Mellansveriges invånare behöver väga in alla tillgänglighetsfaktorer:

- Rumslig närhet – var bostäder, arbetsplatser, service och utbildning är placerade.
- Fysisk mobilitet – hur transportsystemet fungerar, används och vilka resmöjligheter det ger.
- Digital tillgänglighet – tillgång till mobil och fast bredbandsuppkoppling.

Denna strategiska inriktning konkretiseras i ett gemensamt övergripande mål:
Ett sammankopplat östra Mellansverige med stark konkurrenskraft och goda möjligheter att bo, verka och leva.

Vägen mot målet omsätts i fem fokusområden:

1. Länka samman de storregionala nodstäderna med Stockholm och med varandra i tvärförbindelser.
2. Verka för en funktionsblandad bebyggelse och resurseffektiv markanvändning i kollektivtrafiklägen med storregional tillgänglighet.
3. Stärk östra Mellansveriges samband och förbindelser med andra storstadsregioner nationellt och internationellt för människor och gods.
4. Verka för en infrastruktur för digital uppkoppling som är robust och tillgodoser behoven i östra Mellansverige.
5. Verka för en hållbar, robust och konkurrenskraftig energiförsörjning i östra Mellansverige

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Den strategiska inriktningen är framtagen med hänsyn till de tre hållbarhetsdimensionerna, där social hållbarhet är i centrum, ekologin sätter ramarna och där ekonomin är ett medel och en förutsättning. Den indirekta konsekvensen av rapportens tillämpning bör av det skälet inverka positivt på miljö samt barn- och jämställdhetsperspektiv.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Christin
Gimberger

Sammanträdesdatum
2025-12-09

FöredragningsPM
Dnr: 25RS9208

Ekonomiska konsekvenser

Den strategiska inriktningen innebär inte några direkta ekonomiska konsekvenser för Region Örebro län.

Uppföljning

En tvåårig handlingsplan för genomförande av den strategiska inriktningen för planering i östra Mellansverige ska tas fram av arbetsgruppen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2025-12-09.

Strategisk inriktning för storregional planering i östra Mellansverige.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Region Gävleborg
Region Stockholm
Region Sörmland
Region Uppsala
Region Västmanland
Region Östergötland
Mälardalsrådet
Kommunerna i Region Örebro län
Länsstyrelsen Örebro län